

Međunarodni standard

ISO 18001:2007

**Sistem menadžmenta zdravljem i bezbednošću na radu-
Zahtevi**

Sistem menadžmenta zdravljem i bezbednošću na radu

1 Predmet i područje primene

Ova serija standarda bezbednosti i zdravlja (OHSAS) specificira zahteve za sistem menadžmenta bezbednošću i zdravljem (OH&S) na radu, da bi omogućio organizaciji kontrolu njenih OH&S rizika i poboljšanje njenih OH&S performansi. Ne daje specifične OH&S kriterijume performanse niti daje detaljnu specifikaciju dizajna sistema menadžmenta.

Ovaj OHSAS Standard je primenljiv na bilo koju organizaciju koja želi da :

- a) uspostavi OH&S sistem menadžmenta, kako bi eliminisala ili minimizirala rizike po zaposlene i druge zainteresovane strane koje mogu biti izložene OH&S hazardima, a koji su povezani sa njihovim aktivnostima;
- b) implementira, održava, i kontinualno poboljšava OH&S sistem menadžmenta;
- c) obezbedi svoje usaglašavanje sa navedenom OH&S politikom;
- d) demonstrirati usaglašavanje sa ovim OHSAS standardom:
 - 1) sama odredi i sama deklariše usaglašenost, ili
 - 2) tražiti potvrdu usaglašenosti od strane zainteresovanih strana za samu organizaciji, kao što su korisnici, ili
 - 3) tražiti potvrdu usaglašenosti od strane eksternih strana organizacije, ili
 - 4) tražiti certifikat/registraciju svog OH&S sistema menadžmenta od strane eksterne organizacije.

Svi zahtevi ovog OHSAS Standarda se mogu ugraditi u bilo koji OH&S sistem menadžmenta. Stepem primene će zavisiti od faktora kao što su OH&S politika organizacije, prirode aktivnosti i rizika i kompleksnosti operacija.

Ovaj OHSAS Standard se odnosi na bezbednost i zdravlje na radu, a ne odnosi se na druge oblasti zdravlja i bezbednosti kao što su zaposleni u velnes centrima, sigurnost proizvoda , oštećenja imovine ili uticaja na životnu sredinu.

2 Referentne publikacije

Publikacije koje obezbeđuju informacije ili uputstva su date u bibliografiji. Preporučljivo je da zadnje izdanje bude konsultovano. Konkretno, reference se trebaju napraviti na:

OHSAS 18002, *Sistem menadžmenta zdravljem i bezbednošću na radu-
Smernice za implementaciju OHSAS 18001*

Međunarodna organizacija rada: 2001, *Smernice za sistem menadžmenta
zdravljem i bezbednošću na radu (OHS-MS)*

3 Termini i definicije

Za svrhe ovog dokumenta, primenjivaće se sledeći termini i definicije.

3.1 prihvatljiv rizik

Rizik koji je smanjen na nivo koji se može tolerisati od strane organizacije, uzimajući u obzir zakonske zahteve i zahteve OH&S politike (3.16)

3.2 audit

Sistematski, nezavistan i dokumentovan proces za izvođenje "audita podataka" i ocenu njihove objektivnosti kako bi se odredila granica do koje je "kriterijum audita" ispunjen.

NAPOMENA 1 Nezavistan ne mora da znači eksterni za organizaciju. U mnogim slučajevima, posebno u manjim organizacijama, nezavisnost može bitidemonstrirana oslobađanjem od odgovornosti za aktivnost koja se aditira.

NAPOMENA 2 Za dodatne smernice "audita podataka" i "kriterijuma audita", pogledati ISO 19011.

3.3 stalno unapređenje

Ponavljanje procesa unapređenja OH&S sistema menadžmenta (3.13) sa ciljem da se dostigne poboljšanje OH&S performanse (3.15) u skladu sa OH&S politikom (3.16) organizacije (3.17)

NAPOMENA 1 *Proces ne treba zauzeti mesto u svim oblastima delatnosti istovremeno.*

NAPOMENA 2 Prilagođeno iz ISO 14001:2004, 3.2

3.4 korektivna mera

Mera za otklanjanje uzroka otkrivene neusaglašenosti (3.11) ili druge nepoželjne situacije

NAPOMENA 1: Može postojati više od jednog uzroka neusaglašenosti.

NAPOMENA 2 Korektivna mera se preduzima da spreči ponavljanje, dok se preventivna mera (3.18) preduzima da spreči događaj.

[ISO 9000:2005, 3.6.5]

3.5 dokument

Informacija i njen medijum na kome se nalazi

NAPOMENA: Medijum može biti papirni, magnetni, elektronski ili optički kompjuterski disk, fotografska ili štamparska matrica, ili njihova kombinacija.

[ISO 14001:2004, 3.4]

3.6 hazard

Izvor, situacija, ili čin sa potencijalom za nanošenje štete u smislu ljudskih povreda ili narušavanja zdravlja (3.8), ili njihova kombinacija

3.7 identifikacija hazarda

Proces prepoznavanja postojanja hazarda (3.6) i definisanje njegovih karakteristika

3.8 narušavanje zdravlja

Identifikovano, štetno, fizičko ili psihičko stanje, nastalo od i/ili pogoršano aktivnostima posla i/ili situacijama u vezi sa poslom

3.9 incident

Događaj(i) povezani sa poslom u kojima se povreda ili narušavanje zdravlja (3.8) (bez obzira na ozbiljnost) ili se fatalnost dogodila, ili se mogla dogoditi

NAPOMENA 1: Akcident je incident koji može da dovede do povrede, narušavanja zdravlja ili fatalnosti.

NAPOMENA 2: Incident pri kome se nije dogodila povreda, narušavanje zdravlja ili fatalnost, može se nazivati "blizu promašaj", "blizu pogodak", "zatvoren krug" ili "opasna pojava".

NAPOMENA 3: Hitna situacija (videti 4.4.7) je poseban tip incidenta.

3.10 zainteresovana strana

Pojedinac ili grupa, u ili izvan radnog mesta (3.23), koji su zainteresovani za OH&S učinak (3.15) organizacije (3.17)

3.11 neusaglašenost

Neispunjenje zahteva

[ISO 9000:2005, 3.6.2; ISO 14001, 3.15]

NAPOMENA 1 Neusaglašenost može biti bilo koje odstupanje od:

- Relevantnih standarda rada, praksi, procedura, zakonskih zahteva, itd.
- Zahteva OH&S sistema menadžmenta (3.13).

3.12 bezbednost i zdravlje na radu (OH&S)

Stanja i faktori, koji utiču ili mogu uticati, na zdravlje i bezbednost zaposlenih i ostalih radnika (uključujući privremeno zaposlene i izvođače radova), posetioce, ili bilo koje osobe na radnom mestu (3.23)

Napomena : Organizacija može biti subjekat zakonskih zahteva za bezbednost i zdravlje osoba na neposrednom radnom mestu, ili koji su izloženi aktivnostima na radnom mestu.

3.13 OH&S sistem menadžmenta

Deo ukupnog sistema upravljanja organizacije (3.17) koji se koristi da razvije i implementira OH&S politiku (3.16) i da upravlja svojim OH&S rizicima (3.21).

NAPOMENA 1: Sistem upravljanja je skup međusobno povezanih elemenata kojim se uspostavlja politika i ciljevi radi njihovog ostvarivanja.

NAPOMENA 2: Sistem upravljanja obuhvata organizacionu strukturu, aktivnosti planiranja (uključujući, na primer, procenu rizika i postavljanje ciljeva), odgovornosti, praksu, procedure (3.19), procese i resurse.

NAPOMENA 3: Prilagođeno iz ISO 14001:2004, 3.8.

3.14 OH&S ciljevi

Sveobuhvatni cilj bezbednosti i zdravlja na radu, u okviru učinka OH&S (3.15), koji je organizacija (3.16) sama sebi postavlja da ostvari

NAPOMENA 1 Ciljevi se trebaju kvantifikovati kad god je to izvodljivo.

NAPOMENA 2 4.3.3. zahteva da su OH&S ciljevi u skladu sa OH&S politikom (3.16)

3.15 OH&S učinak

Merljivi rezultati upravljanja OH&S rizicima (3.21) organizacije (3.17)

NAPOMENA 1 Merenje OH&S učinka uključuje i merenje efektivnosti kontrola organizacije.

NAPOMENA 2 U kontekstu OH&S sistem menadžmenta (3.13), rezultati se mogu meriti prema OH&S politici (3.16) organizacije (3.17), OH&S ciljevima (3.14), i drugim zahtevima učinka OH&S.

3.16 OH&S politika

Sveobuhvatne namere i smernice organizacije (3.17) koje su povezane sa OH&S učinkom (3.15) formalno izražene od strane najvišeg rukovodstva.

NAPOMENA 1 OH&S politika daje okvir za mere i postavljanje OH&S ciljeva (3.14).

NAPOMENA 2 Prilagođeno iz ISO 14001:2004, 3.11.

3.17 organizacija

Kompanija, korporacija, firma, preduzeće, organ vlasti ili institucija, ili njihov deo ili njihova kombinacija, udruženi ili ne, privatni ili javni, koji imaju sopstvene funkcije i administraciju

NAPOMENA: Za organizacije sa više od jedne radne jedinice, kao organizacija se može definisati samo jedna radna jedinica

[ISO 14001:2004, 3.16]

3.18 preventivna mera

mera koja eliminiše uzrok moguće neusaglašenosti (3.11) ili druge nepoželjne moguće situacije.

NAPOMENA 1 Može postojati više od jednog uzroka potencijalne neusaglašenosti.

NAPOMENA 2 Preventivna mera se preduzima da spreči događaj, a gde je korektivna mera (3.4) preduzeta da se spreči ponavljanje.

[ISO 9000:2005, 3.6.4]

3.19 procedura

utvrđen način sprovođenja neke aktivnosti ili procesa

NAPOMENA: Procedure mogu biti dokumentovane ili ne

[ISO 9000:2005, 3.4.5]

3.20 zapis

Dokument (3.5) kojim se iskazuju dobijeni rezultati ili daju dokazi izvršenih aktivnosti

[ISO 14001:2004, 3.20]

3.21 rizik

Kombinacija verovatnoće događanja hazardnog slučaja ili izlaganje(a) i težina povrede ili narušavanja zdravlja (3.8) koje može biti izazvano događajem ili izlaganjem(ima).

3.22 procena rizika

Proces izračunavanja rizika (3.21) proizašao iz hazarda, uzimajući u obzir podešenost svih postojećih kontrola, i odlučivanje da li je ili nije prihvatljiv rizik.

3.23 radno mesto

Bilo koja fizička lokacija u kojoj se izvršavaju aktivnosti u vezi sa poslom pod kontrolom organizacije

4 Zahtevi OH&S sistema menadžmenta

4.1 Opšti zahtevi

Organizacija treba da uspostavi, dokumentuje, implementira, održava i kontinualno poboljšava OH&S sistem menadžmenta u skladu sa zahtevima ovog OHSAS Standarda i da odluči kako će ispuniti te zahteve.

Organizacija treba da definiše i dokumentuje predmet i područje primene OH&S sistema menadžmenta.

4.2 OH&S politika

Rukovodstvo treba da definiše i odobri OH&S politiku organizacije i da u definisanom opsegu OH&S sistema menadžmenta obezbedi da:

- a) je odgovarajuća prirodi i skali OH&S rizika organizacije;
- b) uključuje obavezu za prevenciju povreda i narušavanja zdravlja i kontinualnog unapređenja u OH&S menadžmenta i OH&S performanse,
- c) uključuje obavezu minimalnog usklađivanja sa primenljivim zakonskim zahtevima i sa drugim zahtevima na koje se organizacija obavezala, koji se odnose na OH&S hazarde;
- d) okvir za definisanje i proveru OH&S ciljeva;
- e) je dokumentovan, implementiran i održavan,
- f) se komunicira sa svim zaposlenima koji rade pod kontrolom organizacije; sa namerom da su oni postanu svesni svojih individualnih OH&S obaveza;
- g) je dostupno zainteresovanim stranama;i
- h) se periodično proveravaju da bi obezbedili da to ostane relevantno i prikladno organizaciji.

4.3 Planiranje

4.3.1. Identifikacija hazarda, procena rizika i održavanje kontrole

Organizacija treba da uspostavi, implementira i održava proceduru(e) za identifikaciju hazarda, procenu rizika i održavanje neophodne kontrole.

Procedura(e) za identifikaciju hazarda i procenu rizika trebaju uzeti u obzir:

- a) rutinske i ne-rutinske aktivnosti;
- b) aktivnosti svih osoba koje imaju pristup radnom mestu (uključujući izvođače radova i posetioce) ;
- c) ljudsko ponašanje, sposobnosti i drugi ljudski faktori;
- d) identifikovani hazardi prouzrokovani izvan radnog mesta sposobni da nepovoljno utiču na zdravlje i bezbednost osoba pod kontrolom organizacije unutar radnog mesta,
- e) hazardi povezani sa aktivnostim posla, nastali u blizini radnog mesta su pod kontrolom organizacije.

NAPOMENA 1: Pogodnije da se takvi hazardi procene kao aspekti životne sredine.

- f) infrastruktura, oprema i materijali na radnom mestu, koje obezbeđuje organizacija ili drugi,
- g) promene ili predlozi promena u organizaciji, njihove aktivnosti ili materijali;
- h) modifikacije OH&S sistema menadžmenta, uključujući privremene promene, i njihovi uticaji na operacije, procese i aktivnosti,
- i) Bilo koji primenljiv zakonski zahtev povezan sa procenom rizika implementacijom neophodnih kontrola (videti Napomenu 3.12),
- j) Izgled radnog prostora, procesa i instalacija , mehanizama/opreme, operativne procedure i radne organizacije, uključujući njihovo prilagođavanje ljudskim sposobnostima.

Metodologija organizacije za identifikaciju hazarda i procenu rizika treba da:

- a) bude definisana u odnosu na opseg, prirodu i podešavanje kako bi se osiguralo da pre bude proaktivan nego reaktivan, i
- b) obezbedi za identifikaciju, prioritet i dokumentaciju rizika, i primenu svojstvenih kontrola.

Za upravljanje promenama, organizacija treba da identifikuje OH&S hazarde i OH&S rizike, povezane sa promenama u organizaciji, OH&S sistem menadžmenta ili njegove aktivnosti, prethodno treba biti upoznat sa takvim promenama.

Organizacija treba da obezbedi da rezultati tih procena razmatraju kada se određuju kontrole.

Kada se određuju kontrole, ili razmatraju promene postojećih kontrola, važnost je potrebno dati smanjenju rizika saglasno sledećoj hijerarhiji:

- a) eliminacija,
- b) zamena,
- c) tehničke kontrole,
- d) signalizacija/upozorenja i /ili administrativne kontrole,
- e) lična zaštitna oprema.

Organizacija treba da dokumentuje i da čuva rezultate identifikacije hazarda, procene rizika, i određenih kontrola do određenog datuma.

Organizacija treba da obezbedi da su OH&S rizici i određene kontrole, uzete u obzir prilikom uspostavljanja, implementacije i održavanja OH&S sistema menadžmenta.

NAPOMENA 2: Za buduće upravljanje identifikacijom hazarda, procene rizika i određivanja kontrole, videti OHSAS 18002.

4.3.2 Zakonski i drugi zahtevi

Organizacija treba da uspostavi, implementira i održava proceduru(e) za identifikaciju i pristup zakonskim i drugim OH&S zahtevima koji su primenljivi za nju.

Organizacija treba da obezbedi da odgovarajući zakonski i drugi zahtevi sa kojima se saglasila uzimaju u obzir pri uspostavljanju, implementaciji i održavanju OH&S sistema menadžmenta.

Organizacija treba da čuva ove informacije do određenog datuma.

Organizacija treba da bude u vezi sa relevantnim informacijama zakonskih i drugih zahteva za osobe koje rade pod kontrolom organizacije, i drugih relevantnim zainteresovanim stranama.

4.3.3 Ciljevi i program(i)

Organizacija treba da uspostavi, implementira i održava dokumentovane OH&S ciljeve, za relevantne funkcije i nivoe organizacije.

Ciljevi trebaju biti merljivi, praktični i u skladu sa OH&S politikom, uključujući obaveze prevencije povreda i narušavanja zdravlja, u saglasnosti sa podesnim zakonskim i drugim zahtevima na koje se organizacija obavezala, i da se neprekidno poboljšavaju.

Prilikom uspostavljanja i ocenjivanja ciljeva, organizacija treba da uzme u obzir zakonske i druge zahteve na koje se organizacija obavezala, i svoje OH&S rizike. Takođe, treba razmatrati tehnološke opcije, finansijske, operativne i poslovne zahteve, i pregled relevantnih zainteresovanih strana.

Organizacija treba da uspostavi, implementira i održava program(e) za dostizanje ciljeva. Program(i) trebaju da sadrže minimum:

- a) oznaku odgovornosti i autoriteta za dostizanje ciljeva u relevantnim funkcijama i nivoima organizacije, i
- b) sredstva i vremenski okvir za koji će ciljevi biti ostvareni.

Program(i) se trebaju ocenjivati u regularnim i planiranim intervalima, prilagođavanje je neophodno, kako bi se obezbedilo da se dostignu ciljevi.

4.4 Uvođenje i sprovođenje

4.4.1 Resursi, zadaci, odgovornosti, i ovlašćenja

Rukovodstvo treba da preuzme odgovornost za OH&S i OH&S sistem menadžmenta.

Rukovodstvo treba da demonstrira svoju obavezu da

- a) obezbedi dostupnost resursa, neophodne za uspostavljanje, implementaciju, održavanje i poboljšanje OH&S sistem menadžmenta.

NAPOMENA 1 : Resursi uključuju ljudske resurse i specijalne veštine, organizaciona infrastruktura, tehnologija i finansijski resursi.

- b) Određene uloge, dodeljene odgovornosti i nadležnosti, delegiranja ovlašćenja kako bi se olakšalo efikasno OH&S upravljanje; zadaci, odgovornosti, nadležnosti i ovlašćenja, dokumentuje i saopšti.

Organizacija imenuje predstavnika rukovodstva sa posebnim odgovornostima za OH&S, bez obzira na druge odgovornosti, kao i sa definisanim ulogama i ovlašćenjima za:

- a) osiguravanje da je OH&S sistem menadžmenta uspostavljen, implementiran i održavan u skladu sa ovim OHSAS Standardom;
- b) obezbeđivanje da su izveštaji o radu OH&S sistema menadžmenta predstavljeni rukovodstvu na pregled i da se koriste kao osnova za unapređenje OH&S sistema menadžmenta.

NAPOMENA 2: Rukovodstvo (na primer u velikom organizacijama, odbor ili Član izvršnog komiteta), može delegirati neke od svojih dužnosti podređenim predstavnicima upravljanja, a da zadrži svoje odgovornosti.

Identitet rukovodstva mora biti dostupan svim licima koji rade pod kontrolom organizacije.

Svi oni koji imaju odgovornost za upravljanje moraju pokazati svoju predanost stalnom poboljšanju OH&S performansi.

Organizacija treba da osigura da osobe na radnom mestu preuzmu odgovornost za aspekte OH&S nad kojim oni imaju kontrolu, uključujući pridržavanje važećih zahteve OH&S organizacije.

4.4.2 Kompetentnost, obuka i svest (Obuka, svesnost i kompetencija – u starom)

Organizacija treba da osigurati da svaka osoba(e), svojom kontrolom obavljanja zadatke koji mogu da utiču na OH&S je(su) kompetentni da na osnovu odgovarajućeg obrazovanja, obuke ili iskustva, i treba se pridržavati zapisa.

Organizacija treba da identifikuje potrebe za obukom u vezi sa svojim rizicima OH&S i OH&S sistema menadžmenta. Ona treba da obezbedi trening ili preduzme druge akcije da zadovolji ove potrebe, proceni efikasnost treninga ili preduzete radnje, i zadrže povezane zapise.

Organizacija treba da uspostavi, implementira i održava proceduru(e) da lica koja rade pod njenom kontrolom budu svesna:

- a) OH&S posledice, stvarne ili potencijalne, njihove radne aktivnosti, njihovo ponašanje, i OH&S prednosti poboljšane ličnom interpretacijom;
- b) njihove uloge i odgovornosti i značaj u postizanju saglasnosti za OH&S politiku i procedure, zahteva OH&S sistema menadžmenta, uključujući i hitne pripravnosti i odgovor na zahteve (videti 4.4.7);
- c) potencijalne posledice odstupanja od navedenih postupaka.

Procedura za obuke treba uzeti u obzir različite nivoe :

- a) odgovornosti, sposobnosti, jezičkih sposobnosti i obrazovanja; i
- b) rizika.

4.4.3 Komunikacija, učešće i konsultacija

4.4.3.1 Komunikacija

U vezi sa OH&S hazardima i OH&S sistema menadžmenta, organizacija treba da uspostavi, implementira i održava procedura(e) za:

- a) internu komunikaciju među različitim nivoima i funkcijama organizacije;
- b) komunikaciju sa izvođačima radova i drugim posetiocima radnog mesta;
- c) primanje, dokumentovanje i odgovaranje na relevantnu komunikaciju sa spoljnim zainteresovanim stranama.

4.4.3.2 Učešće i konsultacija

Organizacija treba da uspostavi, implementira i održava procedura(e) za:

- a) učešće radnika u
 - identifikaciji hazarda, proceni rizika i određivanju kontrola,
 - u istrazi incidenta,
 - razvoju i ocenjivanju OH&S politike i ciljeva,
 - konsultaciji gde postoje ikakve promene koje utiču na OH&S,
 - prikazivanju OH&S materije.

Radnici trebaju biti informisani o mogućnosima učešća, uključujući i ko je njihov predstavnik(ci) u OH&S materiji.

b) Konsultacije sa izvođačima radova gde postoje promene koje mogu uticati na OH&S.

Organizacija treba da osigura, da kad god je moguće, relevantne eksterne zainteresovane strane budu konsultovane oko OH&S materija.

4.4.4 Dokumentacija

Dokumentacija OH&S sistema menadžmenta treba da obuhvata:

- a) OH&S politiku i ciljeve;
- b) opis opsega OH&S sistema menadžmenta;
- c) opis glavnih elemenata OH&S sistema menadžmenta i njihova interakcija, i referenca na srodna dokumenta;
- d) dokumenta, uključujući i zapise, koji se zahtevaju od strane ovog OHSAS Standarda, i
- e) dokumenta, uključujući i zapise određene od strane organizacije, neophodna da se obezbedi efektivno planiranje, operacije i kontrole procesa koji su povezani sa menadžmentom OH&S rizika.

Napomena: Važno je da je dokumentacija proporcionalna nivou složenosti, opasnosti i rizika i da se održava na zahtevanom minimumu za efektivnost i efikasnost.

4.4.5 Kontrola dokumentacije

Dokumentaciju koju zahteva OH&S sistem menadžmenta, kontrolisaće OHSAS Standard. Zapisi su specijalni tip dokumenata i trebaju se kontrolisati u saglasnosti sa zahtevima datim u 4.5.4.

Organizacija treba da uspostavi, implementira i održava procedura(e) za:

- a) odobrena dokumenta koja su ranije izdata,
- b) ocenjivanje i ažuriranje ukoliko je neophodno i ponovno odobravanje dokumenata,
- c) osiguranje da su promene i trenutni status revizije dokumentacije identifikovani;
- d) obezbeđenje dostupnosti aktuelnih dokumenata na mestu primene;
- e) osiguranje da su dokumenta čitka i lako identifikovana,
- f) osiguranje da dokumentacija eksternog porekla, koju je odredila organizacija kao neophodnu za planiranje i delovanje OH&S sistema menadžmenta, bude identifikovana i da se kontroliše njena distribucija;
- g) sprečavanje nenemerne upotrebe zastarele dokumentacije, identifikovati ih i skloniti ih iz bilo koje upotrebe.

4.4.6 Operativna kontrola

Organizacija treba da utvrdi operacije i aktivnosti koje su povezane sa identifikacijom hazarda, gde je implementacija kontrola neophodna za upravljanje OH&S rizicima. Ovo treba da uključi i menadžment promenama (videti 4.3.1)

Za te operacije i aktivnosti, organizacija treba da implementira i održava:

- a) operativne kontrole, koje su primenljive na organizaciju i njene aktivnosti; organizacija treba da integriše te operativne kontrole u celokupan OH&S sistem menadžmenta;
- b) kontrole povezane sa kupovinom robe, opreme i usluga;
- c) kontrole povezane sa izvođačima radova i ostalim posetiocima na radnom mestu;
- d) dokumentovane procedure, da se pokriju situacije čiji izostanak može dovesti do odstupanja od OH&S politike i ciljeva;
- e) utvrđene operativne kriterijume čiji izostanak može dovesti do odstupanja OH&S politike i ciljeva.

4.4.7 Pripravnost na reagovanje u vanrednim situacijama i odgovor na njih

Organizacija treba da uspostavi, implementira i održava proceduru(e) :

- a) za identifikaciju potencijalnih vanrednih situacija,
- b) za odgovore na te vanredne situacije.

Organizacija treba da odgovori na vanrednu situaciju i spreči ili umanjí OH&S posledice.

Prilikom planiranja odgovora na vanrednu situaciju, treba uzeti u obzir i potrebe relevantnih zainteresovanih strana, na primer hitne službe i susede.

Organizacija treba periodično da testira svoje procedure za reagovanje u vanrednim situacijama, uključujući i relevantne zainteresovane strane.

Organizacija treba periodično proveriti, i ukoliko je potrebno, ponovo pregleda proceduru(e) za pripravnost na reagovanje u vanrednim situacijama i odgovor na njih, odnosno, nakon periodičnog testiranja i nakon događanja vanredne situacije (videti 4.5.3)

4.5 Proveravanje

4.5.1 Praćenje i merenje

Organizacija treba da uspostavi, implementira i održava proceduru(e) za praćenje i merenje OH&S učinka po zakonskoj osnovi. Ova procedura(e) treba da obezbedi:

- a) kvantitativna i kvalitativna merenja, shodno potrebama organizacije;

- b) praćenje mere realizacije OH&S ciljeva;
- c) praćenje efektivnosti kontrole (kako za zdravlje tako i za bezbednost) ;
- d) proaktivne mere performanse koje se prate u skladu sa OH&S programom(i), kontrolama i operativnim kriterijumima;
- e) reaktivne mere učinka koje prate narušavanje zdravlja, incidente (uključujući akcidente, blizu promašaj, itd.), i drugi raniji dokazi o nedovoljnoj OH&S performansi,
- f) snimanje podataka i rezultata monitoringa , radi lakše analize korektivnih i preventivnih akcija.

Ukoliko oprema zahteva praćenje ili merenje performanse, organizacija treba da uspostavi i održava procedure za kalibraciju i održavanje takve opreme na odgovarajući način. Podaci o kalibraciji i rezultati se trebaju održavati kroz odgovarajuće zapise.

4.5.2 Vrednovanje usaglašenosti

4.5.2.1 U skladu sa obavezom usaglašavanja (videti 4.2c), organizacija treba da uspostavi i održava proceduru(e) za periodičnu procenu usaglašenosti sa zakonskim zahtevima (videti 4.3.2).

Organizacija treba da čuva podatke o rezultatima periodičnih procena.

Napomena : Učestalost periodičnih procena zavisi od različitih zakonskih zahteva.

4.5.2.2 Organizacija treba da izvrši vrednovanje usaglašenost sa ostalim zahtevima sa kojima se saglasila (videti 4.3.2). Organizacija može želeći da kombinuje ovo vrednovanje sa vrednovanjem usaglašenosti sa odgovarajućim zakonskim zahtevima na koje se odnosi član 4.5.2.1 ili da uspostavi posebnu(e) proceduru(e).

Organizacija treba da čuva podatke o rezultatima periodičnih vrednovanja.

Napomena :Učestalost periodičnih vrednovanja zavisi od toga sa kojim zahtevima se usaglasila organizacija.

4.5.3 Istraživanje incidenta, neusaglašenosti, korektivne i preventivne mere

4.5.3.1 Istraživanje incidenta

Organizacija treba da uspostavi, implementira i održava proceduru(e) za podatke, istraživanje i analizu incidenata, za slučaj:

- a) određivanja osnovnih OH&S nedostataka i drugih faktora koji mogu biti uzrok koji može da doprinese nastanku incidenta ;

- b) Identifikovati potrebu za korektivnu meru;
- c) Identifikovati mogućnosti za preventivnu meru;
- d) Identifikovati mogućnosti za kontinualno poboljšanje;
- e) komunicirati o rezultatima sa istražiteljima.

Istraživanje se treba obaviti u određenom vremenskom okviru.

Bilo koja identifikovana potreba za korektivnom merom i prilika za preventivnu meru se može podeliti u saglasnosti sa relevantnim delom 4.5.3.2.

Rezultat istrage incidenta se treba dokumentovati i čuvati.

4.5.3.2 Neusaglašenost, korektivne i preventivne mere

Organizacija treba da uspostavi, implementira i održava proceduru(e) koja će se baviti stvarnim i potencijalnim neusaglašenostima i preduzimanjem korektivnih i preventivnih mera. Procedura(e) treba da definiše zahteve za :

- a) identifikaciju i korekciju neusaglašenosti i preduzimanje mera za umanj enje OH&S posledica;
- b) istraživanje neusaglašenosti, definisanjem njihovih uzroka i preduzimanjem mera sa ciljem da se izbegne ponavljanje;
- c) procenjivanje potreba za merama za sprečavanje neusaglašenosti i implementaciju adekvatnih mera kako bi se sprečilo njihovo događanje;
- d) beleženje i saopštavanje rezultata preduzetih korektivnih i preventivnih mera;
- i
- e) ocenu efektivnosti preduzetih korektivnih i preventivnih mera.

Kada se pojave novi, promenjeni hazardi ili potreba za novom ili promenjenom kontrolom, procedura treba da zahteva da se predložene akcije implementiraju u prethodnu procenu rizika.

Svaka korektivna ili preventivna mera koja je preduzeta da eliminiše uzroke stvarnih ili potencijalnih neusaglašenosti moraju biti adekvatne intenzitetu problema što odgovara OH&S riziku(cima).

Organizacija treba da obezbedi da bilo koje promene proizašle iz korektivnih i preventivnih mera, budu unete u dokumentaciju OH&S sistema menadžmenta.

4.5.4 Kontrola zapisa

Organizacija treba da uspostavi i održava neophodne podatke za demonstraciju usaglašenosti sa zahtevima OH&S sistema menadžmenta i OHSAS Standardom, i dostignutih rezultata.

Organizacija treba da uspostavi, implementira i održava proceduru(e) za identifikaciju, čuvanje, zaštitu, istraživanje, zadržavanje i upravljanje zapisima.

Zapisi trebaju biti čitki, identifikovani i dostupni.

4.5.5 Interne provere

Organizacija treba da obezbedi da se interni auditi OH&S sistema menadžmenta sprovode u planiranim intervalima kako bi:

- a) utvrdila da li je OH&S sistem menadžmenta:
 1. usaglašen sa planiranim pripremama za OH&S menadžment, uključujući i zahteve ovog OHSAS Standarda; i
 2. ispravno implementiran i održavan; i
 3. efektivnost politike i ciljeva organizacije;
- b) obezbedila da rukovodstvo dobija informacije o rezultatima provere.

Audit program(i) se trebaju planirati, uspostaviti, implementirati i održavati u organizaciji, na osnovu rezultata procene rizika aktivnosti u organizaciji, i rezultatima prethodnih audita.

Audit procedura(e) se trebaju planirati, uspostaviti, implementirati i održavati da bi obuhvatile:

- a) odgovornosti, kompetentnost i zahtevi za planiranje i sprovođenje audita, izveštavanje o rezultatima i održavanje odgovarajućih zapisa; i
- b) definisanje kriterijuma audita, obima provere, učestalosti i metode.

Izbor auditora i sprovođenje audita treba da obezbedi objektivnost i nepristrasnost u audit procesu.

4.6 Preispitivanje od strane rukovodstva

Najviše rukovodstvo treba da preispituje OH&S sistem menadžmenta, u planiranim intervalima, kako bi obezbedili kontinualno poboljšanje, kompetentnost i efikasnost. Preispitivanje treba da procene mogućnosti za unapređenje i potrebe za izmenama OH&S sistemu menadžmenta, uključujući OH&S politiku i OH&S ciljeve. Zapisi o preispitivanju od strane rukovodstva moraju se održavati.

Ulazni elementi u preispitivanje trebaju da sadrže:

- a) rezultate internog audita i vrednovanje usaglašenosti sa podesnim zakonskim zahtevima i sa drugim zahtevima sa kojima se organizacija saglasila;
- b) rezultate učešća i konsultacije (videti 4.4.3);
- c) relevantna saopštenja eksternih zainteresovanih strana, uključujući i žalbe;
- d) OH&S performanse organizacije;
- e) mere do koje su realizovani ciljevi;
- f) status istraživanja incidenata, korektivne i preventivne mere;

- g) dodatne mere proistekle iz prethodnih preispitivanja od strane rukovodstva;
- h) izmene okolnosti, uključujući razvoje zakonskih i drugih zahteva na koje se odnosi OH&S; i
- i) preporuke za unapređenje.

Izlazni elementi preispitivanja od strane rukovodstva treba biti dosledan obavezama organizacije za kontinualno poboljšanje i treba da uključi bilo koje odluke i akcije povezane sa mogućim promenama:

- a) OH&S performanse;
- b) OH&S politikom i ciljevima;
- c) resursa; i
- d) drugih elemenata OH&S sistem menadžmenta.

Relevantni izlazi iz procene menadžmenta trebaju biti dostupni za komunikaciju i konsultaciju (videti 4.4.3)